

TA'LIM JARAYONIDA O'QITUVCHINING INNOVATION FAOLIYATI

Nasirova Muzayam Ilhomovna

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14528808>

Annotatsiya. Ushbu maqolada hozirgi rivojlanish darajasi ta'lim tizimining innovatsion jarayonlarga intilishi bilan birgalikda oliy ta'lim muassasalaridagi o'quv jarayonini o'zgartirish va talabalarning mustaqil ta'lim vaqtini optimallashtirish zarurligini taqozo etmoqda.

Kalit so'zlar: aralash ta'lim; masofaviy ta'lim; teskari sinf modeli; ish joylarini almashtirish modeli; laboratoriya almashinuvi modeli; moslashuvchan model.

TEACHER'S INNOVATIVE ACTIVITY IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Abstract. In this article, the current level of development assumes the need to change the educational process in higher education institutions and optimize the time of Independent Education of students in conjunction with the striving of the educational system for innovative processes.

Keywords: mixed education; distance education; reverse class model; job Replacement Model; Laboratory exchange model; flexible model.

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПЕДАГОГА В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ

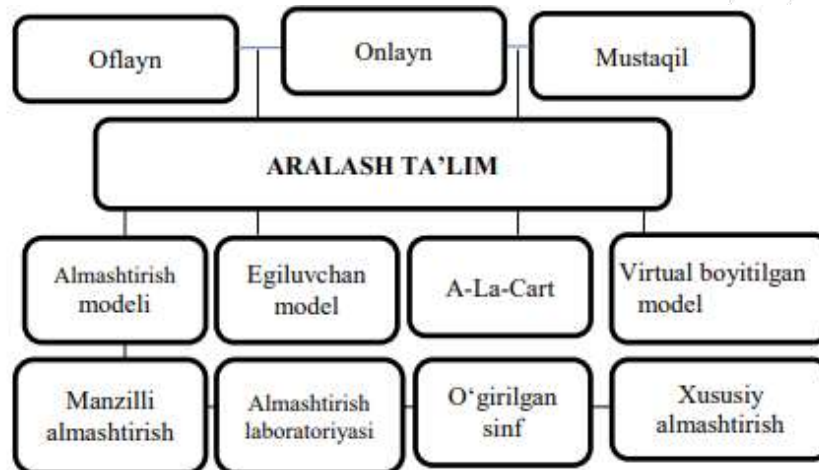
Аннотация. В данной статье текущий уровень развития в сочетании с стремлением системы образования к инновационным процессам диктует необходимость изменения образовательного процесса в высших учебных заведениях и оптимизации самостоятельного учебного времени учащихся.

Ключевые слова: смешанное обучение; дистанционное обучение; модель обратного класса; модель смены работы; модель лабораторного обмена; гибкая модель.

O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentyabrda qabul qilingan 637-sonli "Ta'lim to'g'risidagi" qonunida masofaviy ta'lim o'quv rejalari va o'quv dasturlariga muvofiq ta'lim oluvchilar tomonidan zarur bilim, malaka va ko'nikmalarni axborotkommunikatsiya texnologiyalaridan hamda internet jahon axborot tarmog'idan foydalangan holda masofadan turib olishga qaratilganligi va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8- oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030- yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF5847-sonli farmonida ta'lim jarayonlarida "bulutli texnologiyalar"dan foydalanish, milliy elektron ta'lim resurslari yaratilishini jadallashtirish, ta'lim jarayonida elektron resurslar salmog'ini bosqichma-bosqich oshirib borish, talabalar, o'qituvchilar va yosh tadqiqotchilarning elektron ta'lim resurslari, zamonaviy ilmiy adabiyotlarning elektron kataloglari

va ma'lumotlar bazalaridan bepul foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalar va zamonaviy usullarni joriy etish, ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta'lim. xizmatlarini rivojlantirish, onlayn, "blended learning", "flipped classroom" texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etish kabi vazifalar dolzarb vazifalar qatoriga kiradi. Elektron texnologiyalarning hozirgi rivojlanish darajasi ta'lim tizimining innovatsion jarayonlarga intilishi bilan birgalikda oliy ta'lim muassasalaridagi o'quv jarayonini o'zgartirish va talabalarning mustaqil ta'lim vaqtini optimallashtirish zarurligini taqozo etmoqda. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida eng samarali innovatsion usullar va texnologiyalarni tanlash muammosi dolzarb bo'lib qolmoqda. Innovatsion usullar fan va axborot texnologiyalarining zamonaviy yutuqlaridan foydalanishga asoslangan usullardir. Innovatsion usullar, eng avvalo, ta'lim jarayonini optimallashtirish, o'quv materialini o'zlashtirish uchun eng qulay shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan bo'lib, bu pirovardida ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ishlab chiqarish qobiliyati bugungi kunda o'qituvchi faoliyatining asosiy malakaviy xarakteristikasiga aylanib bormoqda va o'quv jarayonini tashkil etishning yuqori darajasiga o'tishni anglatmoqda. O'qitish jarayonidagi innovatsiyalar o'quv jarayonining turli jihatlariga, jumladan, o'quv xonalari maydonini tashkil etishni o'zgartirishga, sinflarni zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlashga, shuningdek, yangi ta'lim texnologiyalarini sinovdan o'tkazishga ta'sir qiladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi olimlar va pedagoglarni ta'lim jarayonida ulardan samarali foydalanishning tobora ko'proq yangi imkoniyatlarini o'rganishga undamoqda. Axborot hajmi va talabalarning mustaqil ishi ulushining ortishi, o'qituvchi yagona manba bo'lgan ta'lim jarayoni, shuningdek, talaba bilimning "passiv" obyekti sifatida ko'rib chiqilishi yangi ta'lim texnologiyalarini izlashni va talabalarga yo'naltirilgan ta'limga o'tish zaruratini talab qilmoqda (10). Ta'lim jarayonida elektron ta'limni qo'llash darajasiga qarab, onlayn ta'lim va aralash ta'lim ajratiladi. Onlayn ta'lim (onlayn ta'lim) — internet texnologiyalari asosida o'quv muhitidan foydalangan holda o'quv materiallarini mustaqil o'rganish jarayonini tashkil etish usuli. Aralash ta'lim bu — onlayn ta'limning yuzma-yuz ta'lim bilan uyg'unligi, an'anaviy shakllarning elektron texnologiyalar bilan integratsiyasidir. An'anaga ko'ra, aralash ta'lim an'anaviy yuzma-yuz ta'lim va elektron/masofaviy ta'limni o'zida mujassamlashtirgan va an'anaviy o'quv mashg'ulotlarining bir qismini elektron muhit bilan almashtirishni o'z ichiga olgan model sifatida tushuniladi. Aralash ta'lim ta'lim tizimining barcha subyektlari — o'qituvchi va o'quvchilarning faol ishtirokini o'z ichiga olgan murakkab jarayon bo'lib, uning ikki tomonlama tabiati haqida gapirishga imkon beradi. Shunday qilib, aralash ta'lim ikki jihatdan amalga oshiriladi: talabaning o'quv faoliyati (mustaqil va auditoriya); o'qituvchi tomonidan ushbu faoliyatni elektron va an'anaviy formatlarda tashkil etish. Shunday qilib, zamonaviy ta'lim muhitida qo'llaniladigan aralash ta'lim modelining uchta asosiy komponenti

mavjud: kunduzgi ta'lim (yuzma-yuz): o'qituvchi-talabaning sinfdagi an'anaviy formatidir; mustaqil ta'lim o'rganish: talabalarning mustaqil ishlarini o'z ichiga oladi: resurs xaritasi yordamida materiallarni qidirish, tarmoqni qidirish va h.k.; onlayn ta'lim (onlayn hamkorlikda o'rganish): talabalar va o'qituvchilarning onlayn ishi, masalan, onlayn konferensiyalar, Skype yoki wiki va boshqalar.

Asosiy qism. Endilikda o'quv jarayonini axborot va kompyuter texnologiyalarisiz (AKT) tasavvur etib bo'lmaydi. Elektron kurslar, elektron kutubxonalar, eng yangi o'qitish va bilimlarni uzatish vositalari kabi vositalar an'anaviy ta'lim kontsepsiyasida mustahkamlanadi. Oliy ta'limda elektron ta'limning ahamiyati muttasil ortib bormoqda. Oliy ta'lim muassasalari elektron ta'limni qabul qilmoqdalar, chunki bu: raqamli dunyoda zamonaviy talabalarning yashash ehtiyojlarini qondiradi; pedagogik innovatsiyalarni rag'batlantiradi; universitet ichidagi va universitetlararo miqyosda bilim almashish va hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi; masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi va talabalarning turli toifalari uchun ta'lim olish imkoniyatini soddalashtiradi. "Aralash ta'lim" atamasi pedagogik kategoriya sifatida o'tgan asrning oxiridan boshlab mavjud. Konsepsiyaning o'zi ingliz tilidan olingan bo'lib, ingliz tilidagi "aralashtirilgan o'rganish" iborasidan so'zma-so'z tarjima qilingan va "o'rganish" so'zi o'qitishni anglatadi, ya'ni o'quvchining bilim va malakalarni o'zlashtirish jarayonida faol pozitsiyasini aks ettiradi. Aralashtirilgan ta'limga alohida qiziqish 2020-yilda ta'lim faoliyati bilan shug'ullanuvchi tashkilotlarda yangi koronavirus infeksiyasi tarqalish xavfini kamaytirish bo'yicha choratadbirlar qabul qilinishi munosabati bilan paydo bo'ldi. Aralashtirilgan ta'lim — ta'lim jarayonini tashkil etish texnologiyasi bo'lib, u AKT va boshqa zamonaviy o'quv qo'llanmalari taqdim etgan yangi didaktik imkoniyatlarga asoslangan an'anaviy sinf tizimi texnologiyalari va elektron ta'lim texnologiyalarini uyg'unlashtirish konsepsiyasiga asoslanadi Yangi avlodning asosiy e'tibori o'quvchi o'qituvchining ta'sir obyekti bo'lgan ta'limdan, subyekti talaba bo'lgan o'quv faoliyatiga o'tishga qaratilgan va o'qituvchi tashkilotchi, xodim va yordamchi sifatida ishlaydi.

REFERENCES

1. Supiyevna, B. M. (2024). WAYS OF EMPLOYMENT OF THE POPULATION IN THE DEVELOPMENT OF PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 131-137.
2. Бозорова, М. С. (2021). Глава 10. Стратегия внедрения цифровых технологий и современных методов в образовательный процесс. In *Инновационное развитие науки и образования* (pp. 122-132).
3. Supiyevna, B. M. (2024). TIZIMIDA BANK FINANCIAL SERVICE NUMBER: DEVELOPMENT AND OLD TURGAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 379-385.
4. Supievna, B. M. (2023). MARKETING MANAGEMENT STRATEGY'S IMPORTANCE AND MODERN CONCEPT. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 381-386.
5. Supiyevna, B. M. (2023). TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA PERSONALNI BOSHQARISHNING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 409-414.
6. Supievna, B. M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION.
7. Базарова, М. С. (2020). Развитие внимания дошкольников посредством дидактических игр. In *Исследования молодых ученых* (pp. 37-40).
8. Supievna, B. M., & Firuza, S. (2023). STRATEGIC WAYS OF IMPLEMENTING PERSONNEL POLICY IN COMMERCIAL BANKS. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 1(7), 22-25.
9. Bazarova, M. S., & Khudaiberdiyeva, O. Q. (2022). IMPROVEMENT OF THE MECHANISM OF INNOVATIVE MANAGEMENT OF FOOD INDUSTRY ENTERPRISES. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 464-467).
10. Supiyevna, B. M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 134-139.
11. Nafisa, R. (2024). Formation of a Strategy for Sustainable Development of the National Economy. *Miasto Przyszłości*, 54, 764-771.
12. Rakhmonkulova, N. (2024). Prospects for the Development of the Economy of Uzbekistan. *JOURNAL OF INTELLECTUAL PRPERTY AND HUMAN RIGHTS*, 3(10), 37-44.
13. Nafisa, R. (2024). Defects in Administration in Economic Development. *International Journal of Formal Education*, 3(9), 17-24.

14. кизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
15. Raxmonqulova, N. (2023). DEVELOPMENT STRATEGY IN THE DEVELOPMENT OF THE REGIONAL ECONOMY. Modern Science and Research, 2(12), 301-305.
16. Sh, Y. D., & Rakhmanqulova, N. O. (2021). XUSUSIY SHERIKCHILIK VA TURIZM KLASTERI SOHASIDAGI TADBIRKORLIK RIVOJIDA DAVLATNING O'RNI. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 1(2), 73-76.
17. Sh, Y. D., & Rakhmankulova, N. O. (2021). Risks in the Process of Digitalization of Business Activities. TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI, 1(2), 19-22.
18. Явмутов, Д. Ш., & Рахманкулова, Н. О. (2021). КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ РАСЧЕТА ПРОДУКЦИИ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ. ИТМОИЙ FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY JURNALI, 1(2), 12-17.
19. Sh, Y. D., & Rakhmanqulova, N. O. (2021). Innovative approaches to the use of digital technologies in theeconomy. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 1(2), 77-80.
20. Raxmonqulova, N. O. (2022). THE IMPACT OF THE DIGITAL ECONOMY ON RESOURCE CONSUMPTION. In Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации (pp. 476-480).